

تحلیل گفتمان ارتباطی نسل Z در ایران موانع تعاملات بین نسلی

برای سیاستگذاری فرهنگی کارآمد، باید «گفتمان ارتباطی» نسل‌ها را بشناسیم

ارتباطات اجتماعی

دکتر منصور ساعی

استاد علوم ارتباطات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نسل Z شامل یک طیف نسلی است که دهه هشتادی‌ها را هم در بر می‌گیرد. در کشور ما دهه هشتادی‌ها در نسل «زومرها» می‌گنجد؛ طیف سنی که در آستانه ورود به بازار کار، اشتغال، ازدواج و حتی کسب قدرت در مسائل سیاسی و اقتصادی هستند. بنابراین حساسیت ویژه‌ای روی آنها از سوی جامعه و نهادهای فرهنگی و اجتماعی است. چرا که این نسل مطالبات خاصی دارد و برای بیان آنها به ابزارهای متفاوتی هم مجهز شده است. بنابراین باید بدون پیش‌داوری فهم درستی از آنها و مطالبات‌شان داشته باشیم تا بتوانیم برای شان برنامه‌ریزی کنیم یا آنان را در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه سهیم کنیم. چه بخواهیم و چه نخواهیم، آینده متعلق به همین نسل خواهد بود. از سوی دیگر، دهه هشتادی‌ها هم باید نسل قبل از خود را بشناسند و هم به شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه واقف شوند تا کنش مناسبی را در شرایط مختلف از خود بروز دهند. در گفتار پیش رو تلاش می‌کنیم تا رفتارشناسی نسل Z را به تامل گذاریم تا از خلال آن به پاسخ این پرسش برسیم که دهه هشتادی‌ها از ما چه می‌خواهند؟ و ما از آنها چه می‌خواهیم؟

چالش‌های بین نسلی

اگر چه در جامعه ایرانی برخی نهادهای اجتماعی و مدنی قوام‌یاداری ندارند اما نهاد خانواده در ایران، هنوز یک نهاد کانونی است که می‌توان روی آن حساب باز کرد و امید داشت که تغییر و اثرگذاری بر نسل جدید از طریق نهاد خانواده اتفاق بیفتد. اگرچه خود خانواده ایرانی هم در مواجهه با نسل Z با چالش‌های متعددی روبه‌رو است اما باز، بنیادی‌ترین کانونی است که کامکان تحولات نسلی در آن رخ می‌دهد. بنابراین

مداوم فرهنگ از نسلی به نسل دیگر، باعث ایجاد شکاف تجربه و فرهنگ میان نسل‌ها خواهد شد؛ همان پدیده‌ای که اکنون ما در جامعه‌مان میان نسل سیاستگذار و نسل دهه هشتاد یا همان نسل Z شاهدش هستیم.

اگر مروری بر وضعیت ایران در چهاردهه گذشته داشته باشیم خواهیم دید که تحولات بسیاری در کشور ما رخ داده است و در این چهار دهه، بارها ریل حکمرانی و گفتمان‌ها تغییر کرده است. این تحولات تاریخی، رسانه‌ای و اجتماعی، جامعه ایرانی را مستعد شکاف‌های نسلی کرده است چنانکه در سه دهه گذشته مورد توجه بسیاری از محققان مطالعات فرهنگی و جامعه‌شناسان ایرانی قرار گرفته است. بنابراین لازم است بررسی کنیم نسل‌هایی که در جامعه ما حضور دارند، چه رسانه‌هایی را مورد استفاده قرار داده‌اند و چگونه این تنوع «مصرف رسانه‌ای» سبب تولید شکاف فرهنگ و تجربه بین نسلی شده است.

مصرف رسانه‌ای نسل Z

«نسل Z» که در اوج توسعه رسانه‌های موبایلی و فناوری‌های دیجیتال رشد

کرده است و «نسل آلفا» که نسل بعد از Z و متولدین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ را شامل می‌شود «نسل بومیان دیجیتال دو» بشمار می‌روند؛ نسلی که تولد، زندگی و زیستش کاملاً دیجیتال است.

اگر در سه دهه گذشته، نگاه ابزاری به رسانه وجود داشت اما در خصوص نسل آلفا، رسانه «زندگی» است؛ نسلی که در رسانه‌های اجتماعی خلق رابطه و زندگی می‌کند و تشکیل شبکه می‌دهد و این تمایز میان «زیست-جهان دیجیتال» و «زیست-جهان آفلاین» نکته مهمی است که نباید از نظر دور داشت. حال باید دید ما در نظام سیاستگذاری و نظام خانواده چقدر به این دنیای دیجیتال نسل جدید اشراف داریم و فرایندها و تعاملاتش را می‌شناسیم تا بتوانیم برای آن سیاستگذاری درست انجام دهیم.

در ایران در سه دهه اخیر، مسائل بین نسلی به عنوان یک موضوع اجتماعی ظهور پیدا کرده است و بیشتر مطالعاتی که در این حوزه انجام شده، شامل نگاه تاریخی، سیاسی، جامعه‌شناختی و روانشناختی به نسل‌ها بوده است و کمتر از «نگاه ارتباطی» به مسائل بین نسلی

که چالش‌های بین نسلی در حال بیشتر شدن است.

می‌بینیم که اغلب والدین و گاه نهادهای سیاستگذار به دنبال این هستند که فرزندان همان راهی را بروند که خودشان، رفته‌اند.

مهم‌ترین مطالبه دهه هشتادی‌ها

حال باید دید چه عواملی می‌تواند به ایجاد گفت‌وگوی بین نسلی و رفع موانع ارتباطی میان دو نسل کمک کند؟ و اگر این شکاف نسلی امتداد پیدا کند چه پیامدهایی برای جامعه و نسل آینده‌مان خواهد داشت؟

مارتین بوبر که معروف به فیلسوف گفت‌وگو، معتقد است «دیالوگ» راهبردی برای کشف دیگری است و نه تغییر او. در حالی که اغلب ما، از دیالوگ برای تغییر دیگری استفاده می‌کنیم و به گفت‌وگو به چشم مناظره می‌نگریم و چون با پیش‌داوری و قضاوت با طرف مقابل روبه‌رو می‌شویم سعی می‌کنیم همچون مناظره او را شکست داده یا پایین‌تر از خود جلوه دهیم. در حالی که پیش‌شرط گفت‌وگو «پذیرش دیگری» است یا تمام تفاوت‌ها و تمایزهایی که او ممکن است با ما داشته باشد و همین شیوه برخورد را خانواده‌ها اغلب در مواجهه با نسل Z هم در پیش می‌گیرند که منتهی به این قضاوت در دهه هشتادی‌ها می‌شود که خانواده و جامعه ما را نمی‌فهمند.

گاه در تعاملات بین نسلی، نگاه شیءگونه به افراد داریم نه نگاه انسان‌گونه. این در حالی است که باید این نکته را همواره لحاظ کنیم که هر فرد، یک انسان اصیل است و از نوعی «کنشگری» و «خاصی» برخوردار است. بنابراین باید در گفت‌وگوها این کنشگری و خاص بودن افراد را مورد توجه و احترام قرار دهیم؛ نه اینکه نگاه تربیتی به طرف مقابل داشته باشیم و تلاش کنیم تا او را در مسیری خود جهت دهیم و به سلیقه خود تربیت کنیم. این مورد یکی از مطالبات جدی دهه هشتادی‌ها از ما است. «تغییر دادن دیگری به نفع خود» چالش بزرگ امروز جامعه ماست

و چالش‌های آن پرداخته‌ایم. در حالی که امروزه بسیار ضرورت دارد که نسل‌ها را بشناسیم و مورد تدقیق قرار دهیم.

در این خصوص، آخرین مطالعات انجام شده مربوط به سال ۹۹ است که نشان می‌دهد والدین و فرزندان برای ارتباط کلامی، گفت‌وگوهای طولانی و همدلانه مبتنی بر پذیرش و احترام با هدف به اشتراک‌گذاری نظرات و تبادل باورها، ارزش‌ها، احساسات، عواطف و آرزوها، وقت و انرژی کمتری صرف می‌کنند. اگر در موردی گفت‌وگوی کوتاهی هم شکل بگیرد، اغلب جنبه گفت‌وگو شنودنی ندارد و به سمت بحث و جدل می‌رود و فرزندان کمتر از مصاحبت با والدین‌شان لذت می‌برند.

این پژوهش‌ها نشان می‌دهد که گفت‌وگوی میان فرزندان و خانواده از دو ساعت در شبانه‌روز در بیست سال گذشته، به بیست دقیقه روز در سال‌های اخیر کاهش یافته است و نه تنها فصل مشترک عاطفه نسلی میان والدین و فرزندان کاهش یافته، حتی منجر به خشونت‌های کلامی و فیزیکی هم شده و این تحقیقات شهادی است بر این مدعا

نمی‌فهمند! در نهایت این قضاوت را در دهه هشتادی‌ها بوجود می‌آورد که خانواده و جامعه، ما را نمی‌فهمند!

می‌بینیم که اغلب والدین و گاه نهادهای سیاستگذار به دنبال این هستند که فرزندان همان راهی را بروند که خودشان، رفته‌اند.

موانع تعاملات بین نسلی

یک سری عوامل با عنوان «پس‌ران‌ها» شناسایی شده‌اند که مانع گفت‌وگوی بین نسلی می‌شوند؛ از جمله آنها، مسئولیت اجتماعی و اقتصادی خانواده است. والدین به دلیل مسائل اقتصادی و اشتغال حداکثری برای تأمین هزینه‌های خانواده، کمیت و کیفیت فرصت گفت‌وگو با فرزندان را از دست داده‌اند و این مهم‌ترین تأثیر اقتصاد بر تعاملات بین نسلی است. به نظر می‌رسد در جامعه ما تا حدی مسئولیت خانواده و نهادهای سیاستگذار جا‌به‌جا شده، به گونه‌ای که گاه اموری که باید در نهاد خانواده نهادینه شود مسئولیتش را نهادهای سیاستگذار برعهده گرفته‌اند؛ در عوض، به دلیل ناآرامی و یا کم‌کاری برخی نهادهای اجتماعی و اقتصادی و حتی مدرسه و... بار سنگینی بر دوش خانواده‌ها تحمیل شده است. اینجاست که می‌بینیم عملاً جایگاه مسئولیتی خانواده و نهادهای مدرن جا‌به‌جا شده و برخی از این نهادها کارآمدی‌شان را از دست داده‌اند. از این روایت که می‌بینیم مسائل از در دیوار خانواده ورود پیدا می‌کند و آن را بهم می‌ریزد. وقتی والدین سعی می‌کنند ناآرامی برخی نهادهای مدرن و سیاستگذار را جبران کنند همین امر رابطه خانواده و نسل Z را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و از آنان فرصت و امکان فهم میان این دو نسل را می‌گیرد.

مکتوب حاضر متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی دکتر ساعی است که در نشست «واکوی رفتارهای نسل Z: دهه هشتادی‌ها از ما چه می‌خواهند؟ از آنها چه می‌خواهیم» در محل خانه اندیشمندان علوم انسانی ارائه شده است.

زیست-جهان دیجیتال نسل آلفا

«نسل Z» که در اوج توسعه رسانه‌های موبایلی و فناوری‌های دیجیتال رشد کرده است و «نسل آلفا» که نسل بعد از Z و متولدین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ را شامل می‌شود «نسل بومیان دیجیتال دو» بشمار می‌روند؛ نسلی که تولد، زندگی و زیست آنان کاملاً دیجیتال است. اگر در سه دهه گذشته، نگاه ابزاری به رسانه وجود داشت اما در خصوص نسل آلفا، رسانه «زندگی» است؛ نسلی که در رسانه‌های اجتماعی خلق رابطه و زندگی می‌کند و تشکیل شبکه می‌دهد و این تمایز میان «زیست-جهان دیجیتال» و «زیست-جهان آفلاین» نکته مهمی است که نباید از نظر دور داشت.

این پژوهش‌ها نشان می‌دهد که گفت‌وگوی میان فرزندان و خانواده از دو ساعت در شبانه‌روز در بیست سال گذشته، به بیست دقیقه روز در سال‌های اخیر کاهش یافته است و نه تنها فصل مشترک عاطفه نسلی میان والدین و فرزندان کاهش یافته، حتی منجر به خشونت‌های کلامی و فیزیکی هم شده و این تحقیقات شهادی است بر این مدعا

حالی باید دید ما در نظام سیاستگذاری و نظام خانواده چقدر به این دنیای دیجیتال نسل جدید اشراف داریم و فرایندها و تعاملاتش را می‌شناسیم تا بتوانیم برای آن سیاستگذاری درست انجام دهیم.

مزایده سراسری فروش املاک غیر ضرور و مازاد بر نیاز بانک سپه واقع در استان کرمان

نوبت دوم

به شماره ۴۷۳/۱۴۰۳/۰۲

بانک سپه در نظر دارد املاک و مستغلات تحت اختیار خود واقع در مدیریت شعب منطقه کرمان به شرح جدول ذیل را از طریق مزایده عمومی، با جزئیات مندرج در اسناد مزایده و با بهره‌گیری از درج آگهی در روزنامه استانی ندای وحدت کرمان، در دو شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۵ و روزنامه سراسری ایران روز شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۲۰، همچنین سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به نشانی الکترونیکی www.setadiran.ir و با شماره مزایده ۲۰۰۳۰۰۰۴۷۶۰۰۰۰۰۲ به صورت الکترونیکی به فروش برساند.

تاریخ انتشار مزایده در سامانه ستاد: ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز دوشنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۵

مهلت دریافت اسناد مزایده: از ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز دوشنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۵ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز چهارشنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۲۴

آخرین مهلت از سال پیشنهاد: ساعت ۱۹:۰۰ روز شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۰۶

تاریخ بازگشایی پاکات پیشنهادی: ساعت ۱۰:۰۰ صبح روز چهارشنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۰۷

تاریخ بازدید: از ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز دوشنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۵ لغایت ساعت ۱۳:۰۰ روز سه‌شنبه به تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۰۶

بازدید در ایام برگزاری مزایده همه روزه به جز روزهای تعطیل از ساعت ۰۸:۰۰ صبح لغایت ۱۳:۰۰ و پنج‌شنبه‌ها تا ساعت ۱۴:۰۰ مقدور می‌باشد.

نحوه فروش: نقد یا نقد و اقساط

توضیحات و شرایط:

۱- متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاع از جزئیات املاک با شماره تلفن ۰۳۴-۳۱۳۴۳۶۰۰۰ داخلی ۳۳۴۵۵ و یا به نشانی: کرمان، بلوار جمهوری اسلامی، چهارراه فرهنگیان، مقابل هتل پارس، ساختمان شماره ۳ بانک سپه طبقه اول واحد املاک مراجعه و هماهنگی‌های لازم را

ردیف	آدرس	شماره پلاک ثبتی	نوع ملک	نوع کاربری	عرصه (متر مربع)	اعیان (متر مربع)	قیمت پایه (کارشناسی ریال)	سهم بانک	وضعیت ملک	نحوه فروش	توضیحات
۱	کرمان خیابان ابوذر، ابوذر اول، ما بین کوچه‌های ۱۳ و ۱۵	۲۲۲۲۲ فرعی از ۲۷۸۷ اصلی بخش ثبتی ۳ کرمان	محل سابق شعبه کارمانیا کرمان	تجاری مسکونی و انبار	۱۵۰	۵۰/۵	۱۰۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	شش‌دانگ	تخلیه	نقد/نقد و اقساط (۳۰٪) نقد و الباقی طی اقساط ۴۸ ماهه)	به اطلاع می‌رساند ملک صدر اشاره ساختمانی است با نوع استفاده: تجاری، مسکونی و انبار به صورت صد در صد ساخت و مشرف به خیابان اصلی، دارای گواهی پایانکار مورخ ۱۴/۰۶/۱۳۸۵ صادره شهرداری منطقه ۳ کرمان مشتمل بر طبقات: زیرزمین به مساحت ۱۵۰ متر مربع با نوع استفاده انبار مسکونی، همکف به مساحت ۱۵۰ متر مربع با نوع استفاده تجاری و طبقه اول شامل دو واحد مسکونی به مساحت ۱۵۹ متر مربع با نوع استفاده مسکونی و پیش در آمدگی در معبر به مساحت ۵۰ / ۴ متر مربع می‌باشد. / انتقال سند به صورت قطعی و یا وکالتی و یا سایر موارد انجام می‌پذیرد. / ملک با وضعیت موجود به فروش میرسد. /
۲	کرمان- شهرستان کوهپایان- خیابان امام خمینی- جنب بانک صادرات	۱۹۵۴ فرعی از ۱۲ اصلی بخش ثبتی ۱۶ کرمان	زمین	تجاری	۴۱۳/۷۲	—	۴۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	شش‌دانگ	تخلیه	نقد/نقد و اقساط (۲۰٪) نقد و الباقی طی اقساط ۶۰ ماهه)	شش دانگ عرصه دارای پروانه ساختمانی مورخ ۱۳/۰۸/۱۳۸۸ (تعمیر شده مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۰۵) با نوع استفاده تجاری که در حال حاضر فاقد هر گونه اعیانی می‌باشد. / انتقال سند به صورت قطعی و یا وکالتی و یا سایر موارد انجام می‌پذیرد. / ملک با وضعیت موجود به فروش میرسد. /